

**ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΛΥΣΕΙΣ ΣΤΗ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ & ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ**

Θέμα Α

A1. Ο συγγραφέας του κειμένου, αποδίδοντας τους λόγους για τους οποίους η λογοτεχνική ανάγνωση συνιστά λυτρωτική απόλαυση, επισημαίνει ότι μεταφέρει τον ίδιο στην εποχή της νιότης και της αθωότητας και τον αποδεσμεύει από το άγχος της αυτοπροβολής, που καλλιεργείται από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Έτσι, απελευθερώνεται μέσω της κατάργησης των χωροχρονικών περιορισμών και αντλεί δύναμη από τους ήρωες για να αντεπεξέλθει στις δοκιμασίες της ζωής. Καταλήγει ότι η λογοτεχνική ανάγνωση τον αναμορφώνει, καθώς επιδρά θετικά στην ψυχοσύνθεσή του.

Θέμα Β

- B1.**
- α. Λάθος «δημιουργική ενασχόληση»
  - β. Λάθος «Έφηβος... ακόμη»
  - γ. Λάθος «Γράφει μες τη μες στη μνήμη του...»
  - δ. Λάθος «Μέσα στην Ιστορία του κόσμου... οι σπουδαίοι»
  - ε. Σωστό «Και να η θαυματουργή την ψυχή... Το γράφειν... καταβάλλει»

B2.

α. Σημεία στίξης

-Τι ειρωνεία!-

επεξηγηματικό σχόλιο με ειρωνική διάθεση, σημαντικό για να περιλαμβάνεται στο νόημα, καθώς ο συγγραφέας θεωρεί ότι ο χρόνος που επένδυσε στα βιβλία κατά την περίοδο της νιότης του έρχεται να τον αποζημιώσει τώρα, στην περίοδο της ωριμότητας.

-«ανέβασα πυρετό»-

Συνυποδηλωτική χρήση της γλώσσας που αισθητοποιεί την αγάπη / το ζήλο του συγγραφέα κατά την νεανική του ηλικία για τα βιβλία.

Σχήματα λόγου

Προσδίδουν ζωντάνια, αμεσότητα, παραστατικότητα και υφολογική ποικιλία. Καθιστούν τη θέση του συγγραφέα πιο εύληπτη προσθέτοντας συναισθηματική απόχρωση των λόγων

- «Επανέρχομαι στην εφηβεία μου, χάνομαι μέσα στο κείμενο...»

Μεταφορά

Η λογοτεχνική ανάγνωση μεταφέρει τον συγγραφέα στην περίοδο της νιότης και της αθωότητας

- «λες κι εγείρονται οι συγγραφείς...»

Παρομοίωση

Αισθητοποιεί την αμφίδρομη επικοινωνία / διάλογο μεταξύ αναγνώστη και συγγραφέα που πραγματοποιείται κατά τη διάρκεια της λογοτεχνικής ανάγνωσης

β. Προβληματισμός του αναγνώστη για τη σημασία του «γράφειν» στην ανθρώπινη ζωή.

Κέντρισμα της προσοχής και του ενδιαφέροντος του αναγνώστη σε ένα σημαντικό σημείο του κειμένου, όπου ο συγγραφέας συνδέει τη γραφή με την παρηγοριά απέναντι στον θάνατο.

Συνομιλητικός τόνος, θεατρικότητα, ζωντάνια, αμεσότητα, παραστατικότητα, υφολογική ποικιλία.

B3. Η γραφή αποτελεί αναμφίλεκτα το στοιχείο που χαρίζει τη διαχρονικότητα στη σκέψη, στην ύπαρξη, στη δράση και στη δημιουργία των ανθρώπων. Ειδικότερα, μέσω αυτής διατηρούνται ζωντανά σημαντικά επιτεύγματα των ηρώων της ιστορίας ώστε να αποτελούν διδάγματα «εις αεί». Παράλληλα, η γραφή στηρίζει την επιστημονική εξέλιξη δεδομένου ότι η καταγραφή των πορισμάτων δημιουργεί τη βάση, το βάθος, πάνω στο οποίο στηρίζονται οι νέοι επιστήμονες ώστε να συνεχίσουν την εξέλιξη. Τέλος, διδάγματα της εκκλησίας και έργα της γραμματολογίας διατηρούνται ανεξίτηλα στο χρόνο, μεταφέροντας το πνεύμα μιας άλλης εποχής.

Θέμα Γ

Γ1. Θέμα του ποιητικού κειμένου: ο λυτρωτικός ρόλος της ποίησης στις αντιξοότητες της ανθρώπινης ζωής.

Η ποίηση, κατά το ποιητικό υποκείμενο, μπορεί να δράσει ανανεωτικά, αναλγητικά, διδακτικά, ανακουφιστικά σε όλες τις εκφάνσεις της ανθρώπινης ζωής:

- σε όσα θεωρούνται τετριμμένα, ξεπερασμένα, παρωχημένα («για πράγματα χλιοειπωμένα... περάσει»)
- στις αλλαγές και τις ανατροπές του βίου («για πράγματα που ξαφνιάζουν... μπρος τα μάτια σου»)
- στην τυποποίηση, την πλήξη, την ανία της καθημερινότητας («για άλλα που επαναλαμβάνονται... παραλλαγές»)
- στην εμπορευματοποίηση, την κερδοσκοπία, τη χρηματοθηρία («για πράγματα που πουλιούνται... κατάλληλη στιγμή»)
- στην φθοροποιό δύναμη του χρόνου («για πράγματα που σάπισαν... του καιρού»)
- στην εξαπάτηση, στην παραπλάνηση του ανθρώπου από τα κίβδηλα της ζωής («ή που ήσαν σάπια... και δεν το έβλεπες»)
- στον απολογισμό της ζωής («εκεί που απορείς... και δεν του βγήκαν»)
- στις περιπτώσεις που ο έλεγχος της προσωπικής ζωής ανήκε σε άλλους («γι' άλλα που τα σχεδίασαν... διαφορετικά»)
- στα αναπάντεχα, στα απροσδόκητα («για πράγματα που σαν έτυχαν... περιμένεις»)
- στην ματαίωση των ονείρων («για πράγματα... ονειρεύτηκες»)

- στην σπάνια –έστω- ευδωση των ονείρων και των προσδοκιών («και κάποτε... πραγματώθηκαν»)

«Εκεί απάνω σε βρίσκει η ποίηση»: προσφέρει παρηγοριά, ανακούφιση, ψυχική ανανέωση, φέρει την αλήθεια του ανθρώπου, «διδάσκει» τις μεγάλες αξίες της ζωής, μετατρέπεται σε μία διαδικασία ψυχικής ωρίμασης, πνευματικής καλλιέργειας και ηθικής τελείωσης του ανθρώπου.

Κειμενικοί δείκτες που μπορούν να αξιοποιηθούν:

- η επανάληψη («για πράγματα»): επισημαίνει τις ποικίλες εκφάνσεις (πτυχές) την πολυπρισματικότητα της ανθρώπινης ζωής
- το β' πρόσωπο («εκεί που αναρωτιέσαι...», «εκεί απάνω σε βρίσκει η ποίηση»): το ποιητικό υποκείμενο απευθύνεται όχι μόνο στον εαυτό του αλλά και στον αναγνώστη, δίνοντας καθολική διάσταση στα ευεργετήματα της ποίησης στην ζωή του ανθρώπου. Το ποιητικό κείμενο έτσι αποκτά "θεατρικότητα" και έναν χαρακτήρα "συνομιλίας", άτυπου διαλόγου με τον αναγνώστη
- μεταφορές («για πράγματα που σάπισαν... ή που ήσαν σάπια απ' την αρχή»): αισθητοποιείται η αλλοίωση που επιφέρει ο χρόνος στα πράγματα και τα πρόσωπα (φθορά) αλλά και η ηθική ευτέλεια που δεν γίνεται άμεσα αντιληπτή, οδηγώντας στην εξαπάτηση του ανθρώπου
- τα αποσιωπητικά («πραγματώθηκαν...»): δηλώνουν έντονη συναισθηματική φόρτιση του ποιητικού υποκειμένου
- η προσωποποίηση («σε βρίσκει η ποίηση»): προσδιορίζει τον ενεργό χαρακτήρα, την παρουσία της ποίησης σε όλες τις πλευρές της ανθρώπινης ζωής

Αναγνωστική ανταπόκριση

Ο μαθητής μπορεί να επισημάνει ότι η Ποίηση διαδραματίζει σημαίνοντα ρόλο στην προσωπική του ζωή καθώς:

- συντελεί στη διαμόρφωση και την καλλιέργεια του αισθητικού κριτηρίου
- αποτελεί μέσω εκτόνωσης από το άγχος, τις πιεστικές υποχρεώσεις της καθημερινότητας
- διδάσκει, παραινεί και επιδρά καταλυτικά στη διαμόρφωση και διατήρηση της ψυχικής ηρεμίας και ισορροπίας
- συμβάλλει στην ηθικοπνευματική καλλιέργεια και αποτελεί μέσο διαφυγής από την πίεση των σχολικών υποχρεώσεων

Θέμα Δ

Δ1. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Πρόκειται για άρθρο στο ιστολόγιο του σχολείου του σχολείου. Επομένως απαιτείται η σύνταξη τίτλου, η αφόρμηση από την επικαιρότητα στον πρόλογο και οικείο ύφος.

ΖΗΤΟΥΜΕΝΑ

Η ανάγνωση βιβλίων ως μορφή γνήσιας ψυχαγωγίας, ως τρόπος γόνιμης αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου – η επαφή των παιδιών με την ανάγνωση.

Σε μια εποχή κατίσχυσης του υλιστικού πνεύματος και της τεχνοκρατικής αντίληψης είναι ελπιδοφόρα από τους νέους η επιλογή της ανάγνωσης βιβλίων που αποτελούν πνευματική τροφή. Είναι σημαντική η παράλληλη σχέση βιβλίου και διαδικτύου και όχι ο παραγκωνισμός του πρώτου και η παντοκρατορία του δεύτερου.

Ο ρόλος των γονέων και των εκπαιδευτικών σε συνδυασμό με την αυτογνωσία είναι καταλυτικός στην επαφή των παιδιών με το βιβλίο, στην καλλιέργεια της φιλαναγνωσίας.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

- Συμβάλλει στην πνευματική ελευθερία καθώς διευρύνει τους πνευματικούς ορίζοντες, προάγοντας το πνεύμα μέσω εικόνων και γνώσεων.
- Αφυπνίζει τις πνευματικές λειτουργίες, την κρίση την αντίληψη, τη δημιουργική φαντασία, ενδυναμώνοντας την παρατηρητικότητα και τη μνήμη.
- Καλλιεργεί τον κριτικό στοχασμό, τη γόνιμη αμφιβολία που επιτρέπουν την οχύρωση απέναντι σε πνευματικές αγκυλώσεις, στον δογματισμό, στον φανατισμό στην πνευματική ρηχότητα της εποχής, στον μονολιθισμό.
- Βοηθά στην προσέγγιση της αλήθειας εθίζοντας στην ορθή κρίση.

ΗΘΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

- Συμβολή στην ηθική αριώση του ατόμου – σημαντικός ηθικοπλαστικός παράγοντας.
- Μεταγγίζει ηθικές αξίες όπως ο ανθρωπισμός, ο σεβασμός, η ανιδιοτέλεια, η δικαιοσύνη, συμβάλλοντας στη χαλιναγώγηση των παθών – αδυναμιών και στην απομάκρυνση από την τρέχουσα ηθική της αποχαλίνωσης και των απαξιών.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

- Κοινωνικοποιεί – μεταλαμπαδεύει κοινωνικές αρετές, εμφυσώντας την αξία της διαλλακτικότητας, της συλλογικότητας, του διαλόγου που συμβάλλουν στην κοινωνική συναρμογή.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

- Διδάσκει τον πλούτο της γλώσσας αναβαθμίζοντας το γλωσσικό επίπεδο, επιτρέποντας στον αναγνώστη να αντιπαλεύει την πνευματική δυσκαμψία της εποχής.
- Προάγει την καλαισθησία και την αρμονία, αναβαθμίζοντας το αισθητικό κριτήριο.
- Αποτελεί όχημα που μεταφέρει την πολιτιστική κληρονομιά στις επερχόμενες γενιές. Συνιστά συνδετικό κρίκο που ενώνει με το παρελθόν, ζωντανεύοντας την ιστορία.

- Καλλιεργεί την εθνική συνείδηση και μας βοηθά να αντιληφτούμε την πολιτιστική μας ιδιοπροσωπία και να αναπτύξουμε άμυνες εσωτερικές απέναντι στην πολιτιστική αλλοτρίωση, στον εθνικό αποχαρακτηρισμό.

ΔΙΕΘΝΙΣΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

- Το βιβλίο εκμηδενίζει τις αποστάσεις και επιτρέπει την πολιτιστική όσμωση.
- Επιτυγχάνεται η επικοινωνία μας με άλλους λαούς, η γνωριμία μας με την κουλτούρα τους που επιτρέπει την αποτίναξη εθνικιστικών αντιλήψεων και τη διαμόρφωση πνεύματος οικουμενικής διαχείρισης.

ΨΥΧΙΚΟΣ – ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

- Η ενασχόληση με το βιβλίο και τη λογοτεχνία αποτελεί έναν από τους πιο γόνιμους και εποικοδομητικούς τρόπους αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου. Εκλεπτύνει και εξευγενίζει την ψυχή σε μια εποχή στην οποία παρατηρούνται πολλές προσπάθειες εκβαρβάρωσής της.
- Η λογοτεχνία αποτελεί νοερή μεταφορά σε κόσμους διαφορετικούς με άμεση απόρροια την απομάκρυνση από τις έγνοιες της καθημερινότητας. Τρέπεται σε καταφύγιο στις δυσμενείς περιστάσεις της ζωής, ένα μέσο διαφυγής από μια πιεστική πραγματικότητα.
- Καλλιεργεί τον συναισθητικό κόσμο, μπορεί να προσφέρει ψυχική ισορροπία, γαλήνη, να γεννήσει συναισθήματα ή να βοηθήσει στην αντιμετώπιση προβλημάτων μέσα από την ταύτιση με λογοτεχνικούς ήρωες.

Σημείωση:

Κάθε τοποθέτηση των μαθητών είναι αποδεκτή αρκεί να τεκμηριωθεί με επάρκεια.

Επιμέλεια

Β. Καστάνη – Ε. Καβρουλάκη – Ε. Καρασαβόγλου – Μ. Λιάλιου